

Lidia Kataryńczuk-Mania

DZIAŁALNOŚĆ SZKOŁY MUZYCZNEJ I I II STOPNIA W ZIELONEJ GÓRZE

Człowiek współczesny stale rozszerza granice poznania świata, który go otacza, podnosi swój poziom intelektualny i estetyczny. Osobiste uprawianie sztuki nie tylko pomnaża, wzbogaca radość doznawania przeżyć, aktywizuje pozytywne cechy charakteru, wytwarza gotowość do czynnego udziału we współczesnym kształtowaniu społecznego życia, przyczynia się także do rozwoju ogólnych sił twórczych mających ogromne znaczenie i wartości dla osiągnięć naukowo-technicznych. To właśnie muzyka spełnia bardzo istotną funkcję w kształtowaniu świadomości, rozszerzając horyzonty myślowe, wolę, uczucia. Trwałe przeżycia pod wpływem muzyki wzbogacają ludzi wewnętrznie, pomagają im lepiej rozwiązywać problemy, dorastać do wielkich zadań, jakie stawia przed nimi współczesność.

Umiłowanie muzyki i zapal uprawiania życia artystycznego doprowadza do organizowania młodych ludzi i skupiania ich wokół szkolnictwa muzycznego. Rozwinęło się ono szczególnie w Europie na przełomie XIX i XX wieku jako wyraz upowszechniania kultury, spełniając przede wszystkim dwie funkcje: kształcenia muzyków zawodowych oraz zapewnienia odpowiednich warunków rozwojowych uzdolnionej muzycznie młodzieży. Niniejsze opracowanie przedstawia wizerunek działalności i sukcesów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Zielonej Górze.

Najciekawsze wydarzenia z kart historii szkoły

Miejska Szkoła Muzyczna w Zielonej Górze rozpoczęła działalność pedagogiczną jesienią 1945 r. w budynku przy ul. Stalina 25 (obecnie al. Niepodległości). Z zapisów kronikarskich wynika, że w szkole nauczano gry na fortepianie, skrzypcach, flecie. Sukcesywnie wprowadzano klasę śpiewu i klasy pozostałych instrumentów. Dyrektorem był Maksymilian Migaszewski, a pedagogami prof. Stanisława Stepkiewiczowa (fortepian) i prof. Franciszek Lepieszko (fortepian i akompaniament). W 1946 r. pojawiają się następnii pedagodzy: prof. Stanisława Oleńska (fortepian), prof. Józwiakowa (flet,

skrzypce), Paweł Stróżyk (skrzypce), prof. Tadeusz Krzyżaniak (akordeon). Powstaje klasa śpiewu solowego.

Rok 1950 przyniósł upaństwowienie szkoły, dalszą jej stabilizację oraz wzrost liczby uczniów i pedagogów. Szkoła zyskuje społeczną akceptację i rozgłos w środowisku, organizując dużo koncertów w wykonaniu uczniów i pedagogów. Absolwenci podejmują dalszą naukę w szkołach średnich i studiują w uczelniach muzycznych, aby powrócić jako nauczyciele. W latach 1956-1962 szkołą opiekowali się prof. Irena Stefanowa z Poznania (fortepian) i prof. Zdzisław Janke, rektor PWSM w Poznaniu (skrzypce). Przybywa coraz więcej muzyków z wyższym wykształceniem w związku z upaństwowieniem Zielonogórskiej Orkiestry Symfonicznej i zatrudnieniem w niej absolwentów Wyższych Szkół Muzycznych (Akademii Muzycznych). Muzycy tej orkiestry podejmują także pracę w PSM I stopnia, a później w Państwowej Średniej Szkole Muzycznej, która powstała między innymi dzięki wytrwałości Starszego Wizytatora Szkolnictwa Artystycznego Edwarda Sienkiewicza. Zabiegali o jej utworzenie także inni liczni działacze kultury, którym muzyka w szczególnie sposób leżała na sercu.

Pierwszego września 1962 roku powstaje Państwowa Średnia Szkoła Muzyczna. Przydzielono jej budynek przy al. Niepodległości 21 (w dawnym Domu Kultury Dziecka). Kandydatów do szkoły zgłosiło się około sześćdziesięciu. Po dokonaniu selekcji utworzono z nich dwie klasy: pierwszą i trzecią. Do klasy trzeciej przyjęto muzyków z Orkiestry Symfonicznej, którzy deklarowali chęć uzupełnienia wykształcenia muzycznego. Dyrektorem obu szkół muzycznych była Stanisława Oleńska, a zastępcą Andrzej Kładoczny. Wprowadzono naukę gry na wszystkich instrumentach z wyjątkiem harfy. Rok 1964 przynosi wiele sukcesów, między innymi I miejsce Małgorzaty Gajlesz (klasa fortepianu), I miejsce sekcji skrzypcowej, II miejsce kwartetu smyczkowego i wyróżnienie tria fortepianowego na I Festiwalu Średnich Szkół Muzycznych w Świdnicy.

W następnym roku dyrektorem zostaje Marian Rogal, dotychczasowy wykładowca Średniej Szkoły Muzycznej w Poznaniu, a zastępcą jest nadal Andrzej Kładoczny. Na II Festiwalu w Świdnicy I miejsca zdobywają uczniowie PSM II stopnia: Stefan Czermak (skrzypce), Jerzy Burda (trąbka), Alfred Kurzacz w grupie instrumentów dętych drewnianych, kwartet smyczkowy. Szkołę opuszcza pierwszy jedenaścioro absolwentów Średniej Szkoły Muzycznej. Większość z nich podjęła studia muzyczne w Wyższych Szkołach Muzycznych w kraju i za granicą. We wrześniu roku szkolnego 1967/68 40-osobowy zespół uczniów po raz pierwszy koncertuje we Frankfurcie i Fürstenwalde w NRD.

Nowy rok szkolny 1968/69 inauguruje nowy dyrektor Romuald Pawłowski oraz zastępca Andrzej Kładoczny. Przeprowadzono adaptację budynku przy al. Niepodległości i gruntownie odnowiono budynek przy ul. Chrobrego. Wzbogacono znacznie bibliotekę i płytotekę, aparaturę nagry-

wająco-odtworzącą, zakupiono wiele instrumentów. Organizowane są wycieczki dla uczniów i wyjazdy do oper lub na koncerty. W czerwcu 1969 r. chór PSM I stopnia bierze udział w Festiwalu Chórów „Legnica Cantat”.

W latach 1970/71 następuje wzmożona działalność koncertowa w środowisku zielonogórskim. Na festiwalu Szkół Muzycznych II stopnia w Świdnicy zielonogórzanie zdobywają czołowe miejsca, I miejsce wśród wokalistów Barbara Rusin, II miejsce wśród skrzypków Krystyna Słoma, I miejsce kwartet smyczkowy. W roku następnym w konkursie wokalnemu muzyki W. Żeleńskiego we Wrocławiu I miejsce zajęła Barbara Rusin. Zdzisław Głowacki (flet) zdobył miejsce w I grupie w Ogólnopolskim Konkursie Średnich Szkół Muzycznych w Radomiu. Chór PSM I stopnia wziął udział w wojewódzkim koncercie uczniów we Frankfurcie nad Odrą.

Od 1972 roku dyrektorem zostaje Franciszek Pappelbaum, zastępcą pozostaje Andrzej Kładoczny. Kontynuowane są prace remontowo-adaptacyjne obu budynków. Uczniowie szkoły I i II stopnia biorą udział w ogólnopolskich konkursach i uzyskują wysokie lokaty.

Kalendarium szkoły w roku 1974/75 wskazuje sześć znaczących konkursów. Są to: Okręgowy Konkurs Pianistów PSM I stopnia w Pile (I miejsce zdobywa Renata Mieszkieńto, IV miejsce Mirella Dudek), Ogólnopolski Konkurs Wokalny PSM II stopnia w Łodzi (II miejsce zdobywa Jolanta Czyż), Okręgowe Przesłuchania Wiedzy o K. Szymanowskim we Wrocławiu (IV miejsce Leokadia Wróbel), konkurs skrzypcowy we Wschowie (I miejsce Jarogniew Dąbrowski, II miejsce Grzegorz Cieślak, III miejsce Mariola Wiercioch), konkurs pianistyczny w Sulechowie (I miejsce Katarzyna Rajewska, Małgorzata Łukaszewicz), konkurs gitarowy w Strzelcach Krajeńskich (I miejsce Marek Golczak).

Pozostałe lata to liczne sukcesy i osiągnięcia szkół I i II stopnia. W roku 1977 decyzją Ministra Kultury i Sztuki nastąpiło połączenie obu zielonogórskich szkół w jeden organizm, któremu nadano nazwę Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Mieczysława Karłowicza.

Czwarte dziesięciolecie szkoły to lata 1977-1987. Jest to także prezentacja dorobku szkół muzycznych w Zielonej Górze i Frankfurcie nad Odrą. 17 grudnia 1977 r. we Frankfurcie i 7 stycznia 1978 r. w sali Filharmonii Zielonogórskiej odbywały się koncerty Chóru Dziewczęcego i Robotniczej Orkiestry Symfonicznej z Frankfurtu pod dyrekcją Günthera Reinekera. W dniach 6-9 maja we Frankfurcie odbyło się Spotkanie Uczniów Szkół Muzycznych z przygranicznych województw Polski i NRD. Zainaugurował je koncert wspólnej Orkiestry Młodzieżowej PSM z Zielonej Góry i Okręgowej Szkoły Muzycznej we Frankfurcie. Wśród innych wydarzeń z życia szkoły należy wymienić III miejsce (brązowy medal) zdobyte przez Dorotę Siudę na III Ogólnopolskim Konkursie Młodych Skrzypków w Lublinie, I nagrodę dla kwartetu smyczkowego (D. Siuda, G. Cieślak, R. Bejtlich i M. Bryła) na konkursie Zespołów Instrumentalnych SM II stopnia we Wrocławiu. W dniach

29 czerwca — 16 lipca uczniowie z Zielonej Góry odpoczywali i ćwiczyli na obozie muzycznym we Wroniawach (przebywali tam również przedstawiciele Polonii francuskiej), zaś w sierpniu w Eberswalde orkiestra szkolna pracowała wspólnie z uczniami z Frankfurtu (kolejny sukces zapisany w kronice tego międzynarodowego zespołu to IV miejsce na konkursie Orkiestr Nieprofesjonalnych zorganizowanym przez radio NRD).

Wydarzenia roku szkolnego 1978/79 to III miejsce (i brązowy medal) zdobyte przez Dorotę Siudę na III Ogólnopolskim Konkursie Młodych Skrzypków w Lublinie, III miejsce Małgorzaty Bryły na III Międzywojewódzkim Konkursie Uczniów Klas Skrzypiec i Altówki SM I st. w Malborku, uczestnictwo Mirelli Dudek w Konkursie Pianistycznym im. L. Janacka i M. Suchona w Warszawie, I nagroda dla kwartetu smyczkowego (D. Siuda, G. Cieślak, R. Bejtlich i M. Bryła) na Konkursie Zespołów Instrumentalnych SM II st. we Wrocławiu, dwa trzecie miejsca (w grupie uczniów młodszych i starszych) na III Konkursie Akordeonowym PSM I i II st. oraz SOM zdobyte przez Zbigniewa Niemca i Jerzego Szereniewicza.

W roku szkolnym 1979/80 powołano drugiego zastępcę dyrektora, którym został Karol Schmidt. 15 września Orkiestra Szkolna wspólnie ze społecznością chórzystów z zielonogórskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczestniczyła w odsłonięciu pomnika Janusza Korczaka w Zielonej Górze; podczas uroczystości wykonała „Oratorium” N. Kuźniaka. W listopadzie wspólna Młodzieżowa Orkiestra Polsko-Niemiecka wystąpiła w Berlińskim Pałacu Republiki. Na konkursie skrzypcowym w Lublinie Dorota Siuda otrzymała wyróżnienie za wykonanie utworu Jana Sebastiana Bacha. Kontynuowane są cykliczne „Wieczory Wiolinowe” (impresa organizowana przez Wojewódzki Dom Kultury, szkołę i Redakcję Muzyczną Polskiego Radia w Zielonej Górze; pomysłodawcą był redaktor Janusz Mencil), podczas których obiecujące młode talenty mogły się prezentować przed publicznością zielonogórską. Na marcowych Ogólnopolskich Przesłuchaniach Zespołów Kameralnych we Wrocławiu kwartet smyczkowy (D. Siuda, R. Bejtlich, A. Smorawińska i M. Smorawiński) zajął II miejsce, a zespół kameralny zdobył V miejsce na Ogólnopolskim Przeglądzie Zespołów Smyczkowych SM II st. w Kaliszu. Wydarzeniem dla szkoły była organizacja V Międzywojewódzkiego Konkursu Wiolinistycznego, na którym Mariusz Monczak zdobył w grupie I drugie miejsce, III Ewa Łuczak i Barbara Piwiec, w grupie II pierwszy był Krzysztof Jęczała, druga Marzena Kulczyc, trzecia Alicja Kwiatkowska.

Kolejny rok szkolny 1980/81 przynosi sukcesy akordeonistów. Na IV Ogólnopolskim Konkursie Akordeonowym w Międzyrzeczu wyróżnienie dostał Jerzy Szereniewicz. Podczas XI Konkursu Zespołów Kameralnych SM II st. we Wrocławiu (marzec) I miejsce zdobył kwintet fortepianowy (D. Siuda, J. Żołnierczyk, R. Bejtlich, M. Bryła i R. Mieszkielto), drugi zespół kameralny uzyskał wyróżnienie. Podczas Ogólnopolskich Przesłuchań Uczniów Sekcji

Instrumentów Dętych i Zespołów Kameralnych w Lublinie Andrzej Borówko (puzon) zakwalifikował się do I grupy, zaś kwartet fagotowy - do II grupy.

W roku szkolnym 1981/82 obie szkoły obchodziły jubileusz 25-lecia. Było wówczas już 660 absolwentów, z tego dwustu w szkole II stopnia. Dorota Siuda i Jarosław Żołnierczyk zakwalifikowali się do II Międzynarodowego Konkursu Młodych Skrzypków w Lublinie. Kwartety smyczkowy i skrzypcowy zajmują I i III miejsce na konkursie Zespołów Kameralnych we Wrocławiu.

Lata 1982-1983 charakteryzują się kolejnymi licznymi sukcesami obu szkół. Tradycyjnie przywieziono nagrodę z Wrocławia z XIII Konkursu Zespołów Kameralnych, gdzie kwartet smyczkowy zaprezentował utwór zielonogórskiego kompozytora Juliusza Karcza pt. „Quadro” i został sklasyfikowany na I miejscu. Chór PSM I i II st. pracujący pod kierunkiem Janiny Nowak został najwyższej oceniony na VI Przeglądzie Chórów Szkół Muzycznych w Żaganiu. Uczestniczył on w nagraniu kolęd kompozytorów polskich dokonanym przez wytwórnię „Veriton” i wydanym na płycie. Uczniowie i orkiestra uczestniczyli również w uroczystościach obchodów 750-lecia Krosna Odrzańskiego. Największym sukcesem owego roku było zdobycie V miejsca na I Międzynarodowym Konkursie Młodych Skrzypków im. Yehudi Menuhina w Folkestone (w Anglii).

W roku szkolnym 1983/84 mianowano nowego zastępcę dyrektora, którym został Marek Sundmann. Szkoły odnoszą kolejne sukcesy w Polsce i poza granicami. 24 września na XXIII Festiwalu Nadodrzańskim w NRD - Młodzieżowej Orkiestrze Symfonicznej połączonych szkół z Zielonej Góry i Frankfurtu pod dyrekcją Franciszka Pappelbauma i Günthera Reinekera przyznano nagrodę kulturalną im. Heinricha von Kleista. Stanisław Hajzer, nauczyciel klasy skrzypiec, otrzymał nagrodę czasopisma kulturalnego „Nadodrze” za osiągnięcia w krzewieniu kultury muzycznej regionu. W marcu na XIV Konkursie Zespołów Kameralnych we Wrocławiu kwintet fortepianowy oraz trio smyczkowe zdobyły dwie równorzędne pierwsze nagrody. Sukcesy odnoszą uczniowie z klasy instrumentów dętych, akordeonu. Zaszczyc naszemu miastu i szkole przynosi sukces skrzypka Jarosława Żołnierczyka, który zdobył IV miejsce na Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. Nielsena w Odensee w Danii.

Rok kolejny obfitował w nagrody dla nauczycieli i uczniów. Dyrektor Franciszek Pappelbaum odebrał przyznaną szkole Nagrodę Kulturalną Prezydenta Zielonej Góry. Medalami wyróżniono grupę pedagogów. Kolejne wydarzenia to wznowienie Wieczorów Wiolinowych (z inicjatywy Stanisława Hajzera), które odbywały się w sali koncertowej Filharmonii Zielonogórskiej w ostatnią sobotę miesiąca. W kolejnym Konkursie Zespołów Kameralnych we Wrocławiu sukces odniósł duet fortepianowy (Małgorzata Konopka i Małgorzata Głuchowska) - II miejsce. Chór PSM I i II st. uczestniczył w sesji nagraniowej Polskiego Radia w Zielonej Górze oraz w uroczystym koncercie

jubileuszowym z okazji 30-lecia Filharmonii Zielonogórskiej (wykonanie „Symfonii Dantejskiej” F. Liszta).

W roku 1986/87 odbywają się kolejne wspólne koncerty Młodzieżowej Orkiestry Polsko-Niemieckiej. Na XVII Konkursie Zespołów Kameralnych SM II st. (z udziałem uczniów z Polski i NRD) we Wrocławiu Młodzieżowa Orkiestra Kameralna SM II st. pod dyr. Stanisława Hajzera zajęła II miejsce. Stanisław Hajzer dodatkowo został wyróżniony złotym medalem Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków im. W. Majerowicz za całokształt działalności w dziedzinie krzewienia muzyki kameralnej. Na I Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym I miejsce zajęła Irmina Gauza.

Kolejne dziesięciolecie, 1987-1997 to liczne konkursy i nagrody. W roku szkolnym 1987/88 Dobosława Siudmak i Paweł Zatorski otrzymują stypendia Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci. Na konkursie Bachowskim znaleźli się Agnieszka Gąsior (wiolonczela), Ewa Łuczak (skrzypce), Piotr Marcinowicz (skrzypce), Alicja Kwiatkowska (skrzypce). Na kolejnym Konkursie Zespołów Kameralnych Szkół Muzycznych II st. we Wrocławiu Smyczkowa Młodzieżowa Orkiestra Kameralna przygotowana przez Narcyza Żołnowskiego zajęła II miejsce. Nagrodę specjalną otrzymała Ewa Łuczak. Na międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym były uczeń i absolwent Jarosław Żołnierczyk jest zdobywcą V miejsca (konkurs im. Kulenkampa, Kolonia, RFN). Również były uczeń i absolwent Mariusz Oczachowski zdobywa II miejsce na Międzynarodowym Konkursie Fagocistów w Rokosowie.

Z początkiem roku szkolnego 1988/89 zastępcą dyrektora zostaje Anna Schmidt. Na Ogólnopolskim Przeglądzie Uczniów Klas Instrumentów Dętych Szkół Muzycznych II st. W Olsztynie w grupie II znalazła się Izabela Szlachetko (trąbka).

Kolejny rok szkolny 1989/90 zapowiada dalsze sukcesy. Między innymi Donata Bieżańska zajmuje I miejsce w konkursie gry na gitarze w Lublinie DFIL-u. Na Wojewódzkim Przeglądzie Pianistycznym w Zielonej Górze wysokie lokaty zdobywają Małgorzata Sarbak (II miejsce w grupie I) i Iga Zakrzewska (III miejsce). Z dniem 1 września 1990 r. na stanowisko dyrektora szkoły zostaje powołana oficjalnie Anna Schmidt, zastępcą zostaje Stefan Wasiak.

Bardzo aktywnie działa Młodzieżowa Polsko-Niemiecka Orkiestra Symfoniczna pod dyrekcją Macieja Ogarka i Günthera Reineckera, która uczestniczy w uroczystościach wręczenia nagrody im. H. Bucklera Prezydentowi Rady Europy Jacquesowi Delorsowi (RFN). W marcu nawiązuje współpracę z orkiestrą Szkoły Muzycznej w Heilbronn, w Niemczech Zachodnich, a w Drzonkowie odbywa się wspólny obóz dla członków orkiestr z Zielonej Góry, Frankfurtu nad Odrą i Heilbronn zakończony koncertami w Zielonej Górze i Frankfurcie. Następnie orkiestra uczestniczy w uroczystościach 100-lecia Centrali Związkowej Metalowców nad Menem oraz Europejskich Spotkaniach Koncertowych w Dreieich i Cottbus. Wakacje młodzi muzycy spędzają na

obozie w Rudnie, a w sierpniu biorą udział w zorganizowanym przez Radio Brandenburg i PR w Zielonej Górze koncercie we Frankfurcie nad Odrą. Wśród laureatów XVI Konkursu Bachowskiego znaleźli się: Katarzyna Zimnicka (III miejsce w grupie I), Barbara Piotrowska (I miejsce w grupie II). Na ogólnopolskim Konkursie Skrzypcowym im. H. Wieniawskiego w Lublinie III miejsce w młodszej grupie zajęła Dobrosława Siudmak. Zdobyła ona również I miejsce na II Ogólnopolskim Konkursie Młodych Skrzypków im. S. Serwaczyńskiego, III miejsce zdobył Paweł Zatorski. W kwietniu na Międzyszkolnym Konkursie Wiedzy o Mozarcie i Paderewskim II miejsce zajęła Ewelina Luboch. Piotr Mrozowski zdobył III miejsce na Festiwalu Muzyki Akordeonowej i Międzynarodowym Konkursie Akordeonowym.

45-lecie PSM I st. i 30-lecie PSM II st. przypadają na rok szkolny 1991/92, który i tym razem przynosi uczniom wyróżnienia, nagrody na różnych imprezach. Do ciekawych wydarzeń należy udział byłego ucznia i absolwenta PSM II st. Jarosława Żołnierczyka w X Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. H. Wieniawskiego w Poznaniu (uzyskał VII miejsce, I wyróżnienie). Szkolna Orkiestra Symfoniczna pod dyrekcją Macieja Ogarka uczestniczyła w Festiwalu Mozartowskim w Zielonej Górze. Młodzieżowa Orkiestra Polsko-Niemiecka koncertowała w Witebsku, a następnie we Frankfurcie nad Odrą (spotkanie Prezydentów Niemiec i Polski). Kolejny sukces odnieśli uczniowie szkoły w XVII Konkursie Bachowskim. Dobrosława Siudmak kolejny raz uzyskała stypendium Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci. Z Konkursu Pianistycznego w Saint-Nom-La Breteche (Francja) I nagrodę i „dyplom najwyższego uznania” przywiozła Justyna Karcz. Bartłomiej Helwing zdobył III miejsce na Ogólnopolskim Konkursie Gitary Klasycznej w Koszalinie. Wysokie lokaty w Wojewódzkim Konkursie Kształcenia Słuchu zdobyli Katarzyna Kwiecień i Alicja Białkowska. Michał Wawrzyniak uzyskał I miejsce na II Ogólnopolskim Konkursie Instrumentów Dętych Drewnianych Szkół Muzycznych II st. w Olsztynie.

Rok szkolny 1992/93 obfituje w kolejne sukcesy. Bartłomiej Helwing zdobył III nagrodę na VI Festiwalu „Della Chitara” w Fiuggi (we Włoszech) oraz uczestniczył w IV Międzynarodowym Festiwalu „Śląska Jesień Gitarowa” w Tychach (VII miejsce). Młodzieżowa Orkiestra Polsko-Niemiecka 19 września 1992 r. wystąpiła w Bonn w Pałacu Kanclerza w czasie „Święta Kanclerza”. Przypadł jej w udziale zaszczyt otwarcia imprezy, a Kanclerz Niemiec Helmut Kohl zapowiedział osobiście występ, podkreślając przykład wieloletniej współpracy młodzieży z obu stron granicy. Orkiestra odbyła również tournée po Holandii i Włoszech i uczestniczyła w koncercie w Kongreshalle w Bonn. Pod koniec maja w Lubiatowie miało miejsce zgrupowanie zaprzyjaźnionych orkiestr: holendersko-niemieckiej i polsko-niemieckiej; odbyły się wspólne koncerty w Zielonej Górze i Frankfurcie.

Od roku szkolnego 1993/94 w miejsce dawnych Wieczorów Wiolinowych szkoła organizuje odbywające się regularnie raz w miesiącu w niedzielę

koncerty w zielonogórskiej Palmiarni. Uczestniczą w nich najlepsi soliści i zespoły wraz z pedagogami. Sebastian Cieśliński był jednym z najmłodszych uczestników XVII Mistrzowskiego Kursu Pianistycznego w Dusznikach Zdroju. Kolejne sukcesy odnoszą uczniowie na XIX Konkursie Bachowskim. Szkoła była również organizatorem Regionalnego Konkursu Solfeżowego; nagrody zdobyły Marta Bejtlich, Agnieszka Tyliczszak. Ponadto zorganizowanie przez szkołę Wojewódzkiego Przeglądu Sekcji Smyczkowej przyniosło sukces Oskarowi Kwiatkowskiemu i Aleksandrze Sadeckiej. Katarzyna Wasiak i Mariusz Sado uzyskali wysokie lokaty na IV Wojewódzkim Konkursie Pianistycznym SM I st. w Nowej Soli. Po raz pierwszy Zarząd Miasta Zielonej Góry przyznał stypendia twórcze i artystyczne. Otrzymali je Tomasz Kienik, Ewelina Luboch i Katarzyna Helwing. 12-15 maja Polsko-Niemiecka Orkiestra Kameralna przebywała w Szwajcarii (gdzie koncertowała w Bazylei), a 3 lipca wystąpiła na koncercie zorganizowanym przez Europejską Akademię Kultury na zamku w Liberose.

Kolejny rok szkolny rozpoczynają podróże. Uczniowie prof. Anny Tułasiewicz wraz z akompaniatorem prof. Karolem Schmidtem udali się do Francji na zaproszenie absolwentki (z klasy A. Tułasiewicz) Krystyny Słomy-Mugica, która obecnie prowadzi klasę skrzypiec w szkole w Pontarlier. Młodzieżowa Orkiestra Polsko-Niemiecka gościła w Anglii z koncertami w Sheffield i Bradfield. Odbywający się XX jubileuszowy Konkurs Bachowski otrzymał imię jednego ze swych pomysłodawców i pierwszych organizatorów — prof. Stanisława Hajzera. Konkurs ten cieszy się dużym zainteresowaniem w całym kraju. Z III Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego w Koszycach (Słowacja) IX lokatę przywiozła Katarzyna Wasiak, Mariusz Sado uzyskał (XVI miejsce, Tomasz Jerzyski XVIII miejsce. Orkiestra Polsko-Niemiecka uczestniczyła w IV Europejskim Festiwalu Młodych Muzyków w Budapeszcie oraz w VI Europejskim Festiwalu Orkiestr Młodzieżowych w Świeradowie Zdroju.

Liczne konkursy i nagrody przedstawia kalendarium szkoły w roku 1995/96. Ewelina Luboch i Iga Zakrzewska uczestniczą w II Ogólnopolskim Konkursie „Wokół Witolda Lutosławskiego” w Białymstoku. Katarzyna Wasiak z Usti nad Łabą (Czechy), gdzie odbywał się Międzynarodowy Konkurs Fortepianowy, przywozi IX miejsce. Na XXI Konkursie Bachowskim najbardziej wyróżniły się Katarzyna Helwing (I miejsce) i Katarzyna Zimnicka (IV miejsce). Na I ogólnopolskim Turnieju Pianistycznym w Żaganiu ponownie sukces odnosi Katarzyna Wasiak (I miejsce). Szkoła była organizatorem III Regionalnego Konkursu Kształcenia Słuchu (wyróżnienie przyznano Joannie Matuszkiewicz) oraz Makroregionalnych Przesłuchań Uczniów Klas Instrumentów Dętych Drewnianych SM II st. (III miejsce zdobył Wojciech Merena). Kwartet skrzypcowy zajął II miejsce na V Konkursie Smyczkowych Zespołów Kameralnych im. G. Bacewicz w Łodzi. W ramach rewizyty grupa uczniów z różnych klas przebywała w Achim w Niemczech, gdzie grała na koncertach dla

mieszkańców miasta oraz zwiedzała jego osobliwości. W Międzynarodowych Spotkaniach Akordeonowych w Sanoku Paweł Łuczak otrzymuje III nagrodę, a Katarzyna Wasiak na VI Kłodzkim Konkursie Pianistycznym I nagrodę. Oboje mają przyznane przez Zarząd Miasta Zielonej Góry stypendia twórcze i artystyczne. Laureatką nagrody specjalnej organizatorów V Międzynarodowego Konkursu Wokalnego „Poznajemy Śpiewniki Domowe Stanisława Moniuszki” została Aneta Marciniak. W międzynarodowym konkursie Pianistycznym w Senigalii (we Włoszech) uczestniczyli Sebastian Cieśliński i Iga Zakrzewska.

„Złoty jubileusz” historii szkoły przypada na rok szkolny 1996/97. 13-15 września Polsko-Niemiecka Orkiestra Młodzieżowa uczestniczy w IV Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym im. K. D. von Dittersdorfa w Czechach, koncertując w Jeseniku i Javorniku. W Nowej Soli na V Międzywojewódzkim Konkursie Pianistycznym SM I st. I miejsca zdobywają Sandra Delong i Katarzyna Wasiak. Wielkim osiągnięciem w dziedzinie pianistyki jest „Rydwon Apollina”, z którym wróciła z Ogólnopolskich Przesłuchań Uczniów V i VI Klas Fortepianu SM I st. w Warszawie Katarzyna Wasiak. Oprócz statuetki otrzymała Grand Prix, a jury uznało ją za najlepszą uczestniczkę całego konkursu. Tradycyjnie odbył się również Koncert Kompozytorski, obrazujący dziedzinę „nieobowiązkowej” pracy uczniów PSM II st., a także cykl słynnych koncertów w Palmiarni. W II Ogólnopolskim Turnieju Pianistycznym w Żaganiu wyróżniły się Katarzyna Wasiak (I nagroda w grupie II) i Anna Fillipczuk (II nagroda w grupie I) oraz Sandra Delong (wyróżnienie). I miejsce zdobywa również Ewelina Luboch, a III miejsce Ewa Kwiatkowska na Ogólnopolskim Konkursie Wiedzy o Mieczysławie Karłowiczu w Zakopanem. Podczas III Międzywojewódzkiego Konkursu Gitarowego Szkół Muzycznych I st. w Żaganiu wyróżniła się Anna Kora (I miejsce). W koncercie jubileuszowym szkoły w sali Filharmonii wystąpili m. in. Maria Jałocha z grupą rytmiczną „Fermata”, chór szkolny pod dyrekcją Janiny Nowak, zespół instrumentów dętych pod kierunkiem Janusza Zająca, soliści Małgorzata Głuchowska i Karol Schmidt.

Tabela 1

Udział uczniów PSM I i II st. w Zielonej Górze w konkursach

Rok szkolny	Liczba konkursów	Liczba uczestników	Lokaty	
			liczba	procent
1992/93	17	40	10	25
1993/94	13	51	13	25
1994/95	15	36	9	25
1995/96	25	63	24	38
1996/97	14	36	15	41
Razem	84	226	71	31

Księga PSM I st. założona w 1950 r. notuje 684 uczniów — absolwentów, księga absolwentów PSM II st. — 457. Wśród absolwentów znajduje się wielu muzyków o słynnych dziś nazwiskach, nauczycieli muzyki i wychowania muzycznego, instruktorów, animatorów muzycznych, świadomych melomanów, członków zespołów instrumentalnych i chóralnych. Jest to dzieło pedagogów zasługujących na największy szacunek i uznanie.

Obecnie szkoła liczy 332 uczniów: 222 w PSM I st. (147 - dział dziecięcy, 75 - w dziale młodzieżowym, rozdzielonym od roku 1996/97 na cykl 4-letni - klasy II, III, i IV, w których obecnie jest 55 uczniów i cykl 3-letni - klasa I licząca 20 uczniów) i 110 w PSM II st. Nad rozwojem i kształceniem muzycznym czuwa 64 nauczycieli, wśród których przeważają zdecydowanie pedagodzy z wykształceniem wyższym (w tym posiadający stopnie naukowe lub specjalizacje przedmiotowe). Wśród nich jest dziewiętnastu nauczycieli, dla których szkoła jest pierwszym miejscem pracy, pozostali są jednocześnie muzykami Filharmonii Zielonogórskiej, nauczycielami akademickimi Wyższej Szkoły Pedagogicznej (Instytutu Wychowania Muzycznego) lub innych szkół. Szkoła prowadzi naukę w zakresie fortepianu, skrzypiec, gitary altówki, wiolonczeli, kontrabas, fletu, oboju, klarnetu, saksofonu, fagotu, trąbki, rogu, puzonu, tuby, akordeonu, perkusji, śpiewu solowego i rytmiki.

Cykl nauczania 6-letni ma charakter umuzykalniający. Blok przedmiotów zawiera: instrument główny, kształcenie słuchu, rytmikę, audycje muzyczne, instrument obowiązkowy dla niepianistów (z wyjątkiem gitarzystów i akordeonistów), naukę akompaniamentu i czytania *a vista*, chór, zespoły. Cykl 3-letni nie obejmuje rytmiki i nauki akompaniamentu. II stopień, wydział instrumentalny, ma dwa przedmioty główne zawodowe: instrument główny i kształcenie słuchu (ocena mierna z tych przedmiotów jest niepromująca). Pozostałe przedmioty to nauka o muzyce, zasady muzyki, harmonia, formy muzyczne, historia muzyki z literaturą, orkiestra, zespoły, nauka akompaniamentu dla pianistów. Istnieją również przedmioty nadobowiązkowe, fakultatywne: psychologia, pedagogika, kontrapunkt, dyrygowanie, podstawy instrumentacji, czytanie partytur, podstawy aranżacji, elementy kompozycji. Absolwenci zazwyczaj kontynuują naukę w akademiach muzycznych i w wyższych szkołach pedagogicznych lub grają w Orkiestrze Filharmonii. Tabela 2 informuje o ruchu absolwentów na przestrzeni lat 1990-1997.

Szkoła I i II st. w Zielonej Górze organizuje dodatkowo specjalistyczne koncerty, spotkania informacyjne i lekcje przygotowawcze dla kandydatów na uczniów w PSM I st. Zwiększenie zainteresowania kształceniem muzycznym przejawia się we wzroście liczby kandydatów zgłaszających się do egzaminów wstępnych, jednak do szkoły muzycznej przyjmowani są tylko uczniowie zdolni, o stwierdzonych przez komisje rekrutacyjne predyspozycjach muzycznych.

Tabela 2

Absolwenci PSM I i II st. im. M. Karłowicza w Zielonej Górze
(1990-1997)

Rok szkolny	I stopień		II stopień			
	liczba absolwentów - dział dziecięcy i młodzieżowy	kontynuacja w PSM II st.	liczba absolwentów	kontynuacja		inne (praca)
				w AM	wychowanie muzyczne WSP, muzykologia - Uniwersytet	
1990/91	27	15	13	3	4	3
1991/91	29	15	12	5	3	1
1992/93	39	15	14	4	3	1
1993/94	39	25	21	7	8	3
1994/95	30	9	10	7	3	-
1995/96	30	10	15	6	2	-
1996/97	28	10	11	5	1	5

Podsumowując omówienie zadań kulturotwórczych działań szkoły muzycznej I i II stopnia w Zielonej Górze należy podkreślić udział nauczycieli i uczniów w szerzeniu wartości muzycznych poprzez popisy, konkursy, spotkania muzyczne, przeglądy pracy, konfrontacje o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim i zagranicznym.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

KRONIKA szkoły (t. I-V).

INFORMATOR PSM I i II stopnia w Zielonej Górze, oprac. A. Kładoczny i A. Schmidt (1986/1992).

INFORMATOR PSM I i II st. w Zielonej Górze, oprac. E. Kusz-Tracz, Zielona Góra 1997.

MARKIEWICZ L., Główne nurty rozwojowe i problemy polskiej kultury muzycznej w latach 1960-1970, Warszawa 1985.

MILLATI W., Organizacja szkolnictwa artystycznego w Polsce. Materiały pomocnicze dla nauczycieli szkół i ognisk artystycznych, Zeszyt 141, Warszawa 1972.

PAWŁOWSKI R., Szkolnictwo muzyczne, [w:] Leksykon oświaty zielonogórskiej w 40-leciu PRL, Zielona Góra 1986.

Lidia Kataryńczuk-Mania

**DIE TÄTIGKEIT DER MUSIKSCHULE DES I. UND II. GRADES
IN ZIELONA GÓRA (GRÜNBERG)**

Zusammenfassung

Der Artikel beinhaltet die interessantesten Ereignisse aus den Blättern der Schulgeschichte von 1945 bis 1997.

Der Terminkalender der Staatlichen Musikschule des I. und II. Grades namens Mieczysław Karłowicz in Zielona Góra informiert über die Anteilnahme der Kinder und Jugendlichen an mehreren Wettbewerben, Konzerten, Verhören von staatlicher und internationaler Reichweite. Im Jahre 1997 feierte die SMS des I. Grades ihr 50. Jubiläum, dagegen die SMS des II. Grades ihr 35. Jubiläum.

Unter den Zöglingen und Absolventen der Schule sind weltbekannte Namen (u.a. Jarosław Żołnierczyk, Dorota Siuda) zu erwähnen. Das Bild von der allseitigen Tätigkeit und den wunderbaren Erfolgen der Schüler und Schulpädagogen zeugt von ihrer bedeutenden, kulturbildenden Rolle in der Region Zielona Góra.